

DANIDAS ERHVERVSPLATFORM

Platform for dansk erhvervslivs deltagelse i Danmarks udviklingssamarbejde

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	3
2. Danidas erhvervsplatform	3
<i>2.1. Forudsætninger for at skabe bæredygtig vækst i samspil med den private sektor</i>	5
3. Sådan vil Danida stimulere øget privatsektor-engagement i udviklingslande	7
<i>3.1. Brobygning mellem lokale udviklingsbehov og danske kompetencer</i>	7
<i>3.2. Finansiell støtte til projektudvikling, virksomhedssamarbejder og CSR-indsatser</i>	9
<i>3.3. Bistandsmidler skal katalysere øgede private investeringer i udviklingsformål</i>	11
4. Resultater, samtænkning og administration i samarbejde med kompetente partnere	12
5. Landeafgrænsning	13
6. Danidas erhvervsplatform i stadig udvikling – nye samarbejdsformer og risikovillighed	14
Bilag 1: Værktøjskasse 2015	15
<i>I. Identifikation af udviklingsbehov og forretningsidé</i>	15
<i>II. Forretningsudvikling og rammevilkår</i>	16
<i>III. Implementering</i>	17
<i>IV. Skalering</i>	17

1. Indledning

Danmarks udviklingssamarbejde skal bekæmpe fattigdom og fremme menneskerettigheder. Økonomisk vækst er en nødvendig, om end ikke i sig selv tilstrækkelig, forudsætning for en varig reduktion af fattigdom. Derfor udgør indsatser til fremme af vækst og beskæftigelse et grundlæggende element i Danmarks udviklingssamarbejde.

Danmark arbejder på flere fronter for at styrke bæredygtig vækst og anstændige jobs. Vi arbejder for at integrere udviklingslande i den globale og regionale økonomi. Vi søger at forbedre lokale rammebetingelser for at drive virksomhed. Vi bekæmper korrupsion. Vi bistår med adgang til teknologi og innovation. Vi gør en aktiv indsats for at sikre lige rettigheder og muligheder for kvinder og mænd. Vi er med til at fremme virksomheders samfundsansvar og styrke skattesystemer.

Danidas erhvervsplatform skal bidrage til, at danske virksomheders kompetencer bringes endnu bedre i spil i udviklingssamarbejdet. Uden aktivt engagement fra den private sektor, kan vi ikke løse de store globale udfordringer som fattigdom, miljø og truende klimaforandringer. Den private sektor spiller også en central rolle i arbejdet med at formulere og implementere de nye globale bæredygtighedsmål, der skal vedtages af FN i 2015.

Danmark har en interesse i at hjælpe udviklingslandene til at træffe valg, der peger i en bæredygtig retning i både miljømæssig og social forstand. Samtidig har dansk erhvervsliv og øvrige aktører som organisationer, forskningsinstitutioner, fagbevægelse og finansielle investorer viden, teknologi og kapital, der i partnerskab med aktører ude kan bidrage til at løse nogle af de udfordringer, som udviklingslandene står overfor. Sådanne partnerskaber vil samtidig forbedre danske virksomheders internationalisering og deres adgang til viden og markeder, der gradvist bliver mere attraktive og mere relevante for danske virksomheders samhandel og investeringer.

2. Danidas erhvervsplatform

Danidas erhvervsplatform nytænker, samler og sætter retning for Danidas¹ arbejde med at stimulere bæredygtig vækst i samarbejde med dansk erhvervsliv, øvrige aktører og lokale partnere i udviklingssamarbejdet.

Formålet er at bidrage til bedre resultater og mobilisere flere midler til at adressere udviklingsbehov. Samtidig skal Danidas erhvervsplatform bidrage til, at indsatsen for at fremme bæredygtig vækst i samspil med den private sektor bliver mere dækkende for de mange forskellige aspekter af, hvad der stimulerer privatsektordrevet bæredygtig vækst og skaber anstændige job.

Visionen er at bidrage til bæredygtig, markedsdrevet vækst, anstændig beskæftigelse og større samfundsansvar (CSR) i udviklingslande ved at bringe danske værdier, kompetencer og viden i spil.

¹ Danida er en integreret del af Udenrigsministeriet og ikke en særskilt organisation, men Danida benyttes som brand for dansk udviklingssamarbejde.

Danidas erhvervsplatform omfatter en række erhvervsinstrumenter, som er katalyserende, dvs. de skal fremme indsats, der ellers ikke ville have fundet sted ved at identificere og facilitere forretningsmuligheder, adressere markedsfejl, dele omkostninger og reducere risici.

Platformen præsenterer nye *tilgange* og nye *samarbejdsformer* til at løse udviklingsbehov i samarbejde med den private sektor. De nye metoder reflekterer globale udviklingstendenser og trækker samtidig på erfaringer fra tidligere indsatser.

Danida vil søge at:

- *Kombinere offentlige og private midler og håndtere risici* forbundet med at adressere konkrete udviklingsbehov med det formål at stimulere øgede investeringer og engagement fra den private og finansielle sektor;
- Facilitere nye *samarbejdsplatforme i udviklingslande og Danmark*, der bidrager til at identificere potentielle kommercielle forretningsmodeller og imødekommer lokale udviklingsbehov. Samtidig skal samarbejdsplatformene bidrage til at formidle viden om kommercielle muligheder til dansk erhvervsliv og øvrige danske aktører og sikre at relevante kompetencer bringes i spil gennem brede partnerskaber;
- Udvikle *erhvervsinstrumenter*, der adresserer forskellige udviklingsbehov og bidrager til at stimulere dansk erhvervsliv og øvrige danske aktørers incitament til og interesse i øget engagement i udviklingslande;
- Bidrage med bl.a. *projektudvikling og lån* for at lette adgangen til finansiering af offentlige infrastrukturprojekter med henblik på at forbedre rammebetingelser for bæredygtig vækst;
- *Nytænke det organisatoriske set-up*, således at Udenrigsministeriet varetager opgaver, som vi har strategiske og komparative fordele i at løse og samarbejder med kompetente partnere om at løfte andre opgaver;
- *Sikre samordning* med øvrige indsatser målrettet bæredygtig vækst.

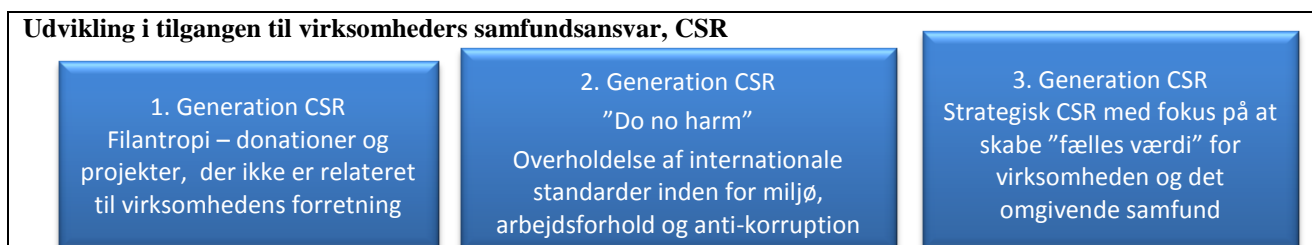
Danidas erhvervsplatform skal supplere og samtænkes med øvrige tiltag, der har fokus på at understøtte bæredygtig vækst i udviklingslande. Det gælder bl.a. Danidas landepolitikpapirer, der udarbejdes for alle Danidas prioritetslande samt andre relevante lande, med henblik på at sætte strategisk retning for Danmarks samlede engagement i landet, herunder for udviklingssamarbejdet og de kommercielle relationer. Det glæder også dansk støtte til multilaterale organisationers arbejde med at højne de internationale standarder for arbejds- og miljøforhold og bæredygtig vækst globalt.

Strategien for Danmarks udviklingssamarbejde, *Retten til et Bedre Liv*, er overordnet referenceramme for Danidas erhvervsplatform. Platformen komplementerer *Strategien for Eksportfremme og Økonomisk Diplomati*, der skal styrke den direkte danske eksportfremme indsats og den bredere strategiske indsats for økonomisk diplomati ved at understøtte danske virksomheder på de globale markeder. Endelig vil platformen erstatte de dele af *Strategisk Ramme for Prioritetsområdet Vækst og Beskæftigelse 2011-2015*, som omhandler erhvervsinstrumenter.

2.1. Forudsætninger for at skabe bæredygtig vækst i samspil med den private sektor

For at kunne fremme bæredygtig vækst i udviklingslande i samarbejde med den private sektor, skal virksomheder og finansielle investorer være tilpas økonomisk robuste og motiverede til at engagere sig i udviklingslande. Forretningsidéen skal – udover at bidrage med relevante udviklingsresultater - have potentiale til at blive en kommerciel succes, og de større risici, der er forbundet med at etablere sig i udviklingslande, skal aktivt adresseres og mindskes.

En central forudsætning for at den private sektor kan bidrage til bæredygtig vækst er, at den agerer ansvarligt. I tråd med Danmarks rettighedsbaserede tilgang til udviklingssamarbejde, indgår arbejdet med at sikre virksomhedernes samfundsansvar (Corporate Social Responsibility, CSR) som et grundlæggende fundament for alle indsatser under Danidas erhvervsplatform. Det omfatter bl.a. ordentlige arbejds- og miljøforhold og anti-korruption, som foreskrevet af FN's retningslinjer om menneskerettigheder og erhvervsliv, FN's Global Compact, ILO og OECD.

Danmark og udviklingslandene har en interesse i at samarbejde med partnere, der indarbejder CSR strategisk i deres forretning og skaber "fælles værdi" til gavn for både virksomheden og det omgivende samfund. Det vil bidrage til størst mulig udviklingseffekt. Danida har imidlertid også en interesse i at bidrage til, at danske virksomheder, der opererer i udviklingslande, udvikler deres forståelse for, hvad det i praksis vil sige at respektere menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og anti-korruption.

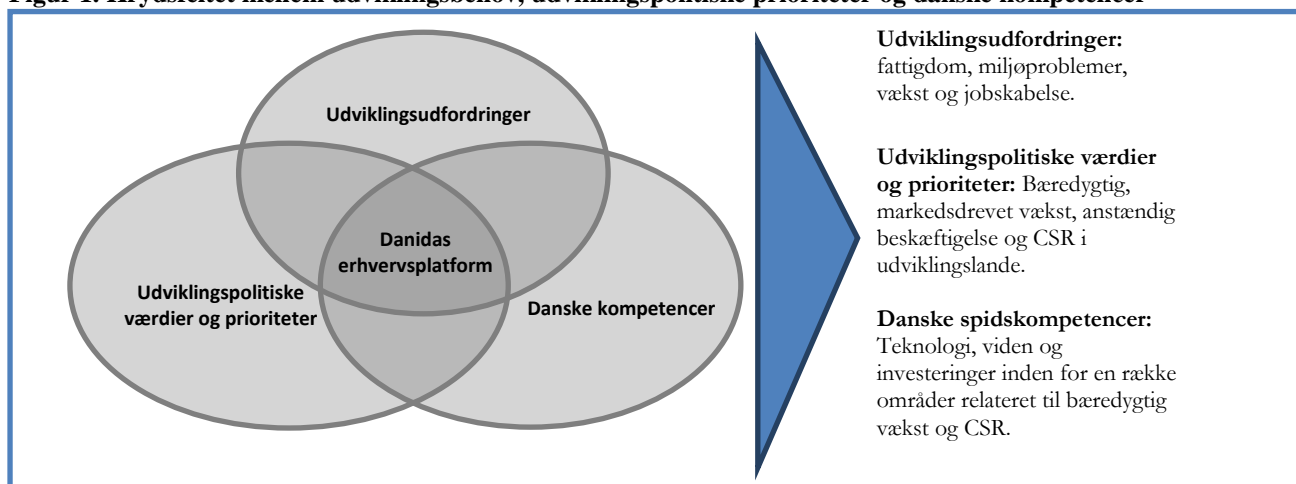
Øget internationalisering skaber behov for mere fokus på CSR

Den øgede internationalisering har betydet, at virksomheders leverandørkæder generelt er blevet mere komplekse. Det indebærer nye udfordringer for danske virksomheder med at sikre anstændige CSR-standarder i udviklingslande, hvor udgangspunktet for løn, arbejdsforhold og miljø ofte er lavt og den statslige håndhævelse utilstrækkelig eller fraværende. Med vedtagelsen af FN's retningslinjer om menneskerettigheder og erhvervsliv i 2011 og en skærpet international CSR-definition, stilles der i dag større krav til virksomheder om at sikre respekt for menneskerettigheder, anstændige arbejdsvilkår, miljøstandarder og anti-korruption i hele leverandørkæden og til stater, herunder donorer, om at sikre rammebetingelserne. Det er udfordringer, som stater og erhvervsliv har en fælles interesse i at løse.

2.2. Krydsfelt mellem behov, prioriteter og kompetencer

Danidas samarbejde med den private sektor skal understøtte privatsektordrevet vækst på områder, hvor der er et sammenfald mellem udviklingsudfordringer, danske udviklingspolitiske prioriteter og danske spidskompetencer, jf. figur 1.

Figur 1. Krydsfeltet mellem udviklingsbehov, udviklingspolitiske prioriteter og danske kompetencer

Mange udviklingslande har oplevet høj økonomisk vækst over en årrække. Det har gjort lavindkomstlande til mellem-indkomstlande. Men en del af fattigdommen er rykket med, og jobskabelse er en stor udfordring. Samtidig har væksten medført nye udfordringer med voksende miljøproblemer, klimaforandringer og mange steder stigende ulighed. Udviklingslandene står derfor over for en række fundamentale, strategiske valg i deres samfundsmæssige udvikling. De har behov for vækst, flere og bedre job og for at adressere konkrete udfordringer inden for bl.a. miljø.

Derfor efterspørger de i stigende grad investeringer, viden, teknologi og innovation fra den private sektor til at styrke deres infrastruktur, produktivitet, konkurrencedygtighed og adgang til nye markeder. Samtidig er der fra danske aktører som virksomheder, civilsamfundsorganisationer, vidensorganisationer og pensionskasser en større interesse i engagement i privatsektorudvikling i udviklingslande baseret på samfundsansvar. Det skaber nye muligheder for også at bruge bistanden til at tilvejebringe flere midler til udviklingsformål i samarbejde med den private sektor. Ligesom det giver bedre grobund for at fremme øget samarbejde mellem forskellige aktører med forskellige kompetencer i form af viden, teknologi og finansiering om at løse konkrete udviklingsbehov.

De danske udviklingspolitiske prioriteter inden for bæredygtig vækst har fokus på at støtte overgangen til en grønnere og mere social inklusiv vækst, der integrerer både økonomiske, sociale og miljømæssige aspekter.

Dansk erhvervsliv og øvrige danske aktører som forskningsinstitutioner og civilsamfundsorganisationer råder over en række centrale styrkepositioner inden for eksempelvis bæredygtig energi, vandforsyning, fødevarer, sundhed, urbanisering og arbejdsforhold, der kan bidrage til at tackle nogle af de centrale udfordringer, som udviklingslande står overfor. Bl.a. ved at styrke lokale virksomheders produktivitet og bæredygtighed og løfte kvaliteten af lokalt producerede produkter med henblik på adgang til nye markeder. Danske kompetencer kan bidrage til at stimulere systemiske forandringer eller løse strategiske begrænsninger inden for en værdikæde og til at styrke offentlig infrastruktur og øvrige rammebetingelser for markedsdrevet vækst. Mange danske virksomheder har et godt udgangspunkt for at kunne gøre en forskel i udviklingslandene gennem udbredelse af deres løsninger og overførsel af knowhow, kapital og værdier (CSR). Andre virksomheder vil i samarbejde med danske og lokale

vidensinstitutioner kunne bidrage til, at innovative produkter og services målrettes efterspørgslen i udviklingslande.

I Danmark har vi tradition for frugtbare offentlig-private samarbejder, som kan bringes i spil til at forbedre rammebetingelser for privatsektordrevet vækst i udviklingslande. Erhvervslivet og fagbevægelse m.fl. i Danmark samarbejder bl.a. tæt med det offentlige omkring miljø- og klimalovgivning og omkring erhvervsfaglige uddannelser for at sikre uddannelsernes faglige relevans. På disse måder afstemmes erhvervsinteresser med bredere samfundshensyn, og der sikres bredt ejerskab til gennemførelsen. Det danske arbejdsmarkeds trepartsmodel er et andet eksempel på et bredt samarbejde, der bidrager til at forbedre arbejdsmarkedet ved, at parterne i fællesskab finder løsninger på udfordringer inden for bl.a. arbejdsvilkår og produktivitet.

3. Sådan vil Danida stimulere øget privatsektor-engagement i udviklingslande

Danidas erhvervsplatform vil understøtte forskellige former for partnerskaber som middel til at skabe udviklingsresultater. Partnerskaber kan både være kort- og langsigtede, smalle og brede og inkludere en eller flere danske og lokale partnere, herunder virksomheder, myndigheder, erhvervsorganisationer, civilsamfundsorganisationer, fagbevægelse, forsknings- og uddannelsesinstitutioner. Det kan være forpligtende samarbejde om implementering af en forretningsidé sammen med en eller flere lokale partnere, og det kan være løsere samarbejdsformer så som køber /leverandørsamarbejde. Fokus er på hvilke udviklingsresultater, indsatserne bidrager med.

Danida vil bidrage til at stimulere den danske private sektors engagement i udviklingslande via tre overordnede spor, dels ved i højere grad at bygge bro mellem lokale udviklingsbehov og danske kompetencer, dels ved at modernisere støtten til projektudvikling, virksomhedssamarbejde og CSR-indsatser og endelig ved at bringe bistandsmidler i spil til at mobilisere øgede private investeringer i udviklingsformål.

3.1. Brobygning mellem lokale udviklingsbehov og danske kompetencer

Danida vil indtage en mere tydelig rolle som brobygger mellem udviklingsbehov, danske kompetencer og kommercielle forretningsmodeller ved at trække på ambassadernes indgående lokalkendskab og kontakter i udviklingslandene og på Udenrigsministeriets øvrige udviklingsmæssige og kommercielle kompetencer, viden og netværk.

Danida vil de kommende år i højere grad bidrage til at facilitere, at danske virksomheder og organisationer bliver bekendte med udviklingsbehov og får mulighed for at undersøge forretningspotentialer i at indgå i løsningen af dem. Det kan bl.a. være i form af at understøtte en række *samarbejdsplatforme i udvalgte udviklingslande*. De skal bidrage til at identificere forretningsmodeller med kommercielt potentiale på baggrund af lokale udviklingsbehov og formidle viden herom til dansk erhvervsliv og øvrige danske og internationale aktører med henblik på at bringe relevante kompetencer i spil. Platformene kan etableres i samarbejde med relevante lokale, danske og internationale aktører såsom forretningsudviklere, forskningsinstitutioner, væksthuse mv.

Herudover vil samarbejdet mellem myndigheder i udviklingslande og Danmark samt udsendelse af vækstrådgivere på en række ambassader kunne bidrage til at ”bygge bro” til danske virksomheder, der besidder relevante kompetencer og teknologi inden for et fokusområde.

Vindenergi i Sydafrika – et match mellem udviklingsbehov og danske kompetencer

Danmarks tidligere miljøsektorstøtte i Sydafrika bidrog gennem en lang årrække til at bringe danske myndighedskompetencer i spil til at udvikle vindatlas og rammebetingelser for vindenergi i Sydafrika samt informationskampagner målrettet regionale beslutningstagere om vindenergi. Disse udviklingstiltag har dels givet adgang for danske virksomheder til relevante sydafrikanske beslutningstagere, dels banet vejen for store ordrer til danske vindselskaber. Vindenergi er nu en væsentlig prioritet for Sydafrika – til gavn for Sydafrika, klimaet og Danmark.

En række danske virksomheder har erfaret nytten af at samarbejde med andre virksomheder eller med eksempelvis civilsamfundsorganisationer og fagbevægelse om at løse konkrete udfordringer i forbindelse med deres engagement i udviklingslande. Civilsamfundsorganisationer har ligeledes i stigende grad fået øje på og interesse for, hvordan de kan bidrage til at sikre bl.a. bedre arbejdsforhold, miljøstandarder, produktivitet og bæredygtighed - ikke kun ved at agere ”vagthunde” - men også ved at gå via markedet og indgå aktivt i partnerskaber med den private sektor. Ofte finder virksomheder og organisationer det imidlertid svært at ”finde hinanden”.

Danida vil derfor fremadrettet facilitere brede partnerskaber ved at understøtte *samarbejdsnetværk i Danmark*, hvor erhvervsliv, civilsamfundsorganisationer, fagbevægelse, forsknings- og uddannelsesinstitutioner, finansielle investorer m.fl. kan mødes og drøfte muligheder for at indgå i brede partnerskaber med henblik på at løfte udviklingsudfordringer af fælles interesse, som det fx er sket i forbindelse med tekstilsektoren i Bangladesh.

Dansk offentlig-privat partnerskab for ansvarlig tekstilproduktion i Bangladesh

Kort efter industriulykken på Rana Plaza-fabrikken i Bangladesh i 2013, hvor 1.129 mennesker omkom, indgik regeringen og den danske mode og tekstilbranche en partnerskabsaftale om en række konkrete tiltag til at sikre en mere ansvarlig produktion hos leverandører til danske virksomheder. Partnerskabet er forankret hos Dansk Initiativ for Etisk Handel, som med støtte fra Danida tilvejebringer en platform for dialog og videndeling om håndteringen af de konkrete udfordringer i branchen med deltagelse af både virksomheder, fagbevægelse, civilsamfundsorganisationer og offentlige myndigheder.

Danida støtter også flere internationale multi-stakeholder initiativer, som danske virksomheder og civilsamfundsorganisationer med fordel kan indgå i. Global Green Growth (3GF) er et eksempel på et forum, der faciliterer offentlig-private partnerskaber med henblik på at accelerere grøn omstilling. Et andet eksempel er det hollandske initiativ for bæredygtig handel, IDH, der arbejder med at fremme bæredygtige globale værdikæder og CSR ved at løfte standarderne inden for specifikke brancher via forpligtende partnerskaber mellem virksomheder, myndigheder, fagbevægelse og civilsamfundsorganisationer på tværs af kontinenter.

Internationalt partnerskab vedr. bæredygtige værdikæder

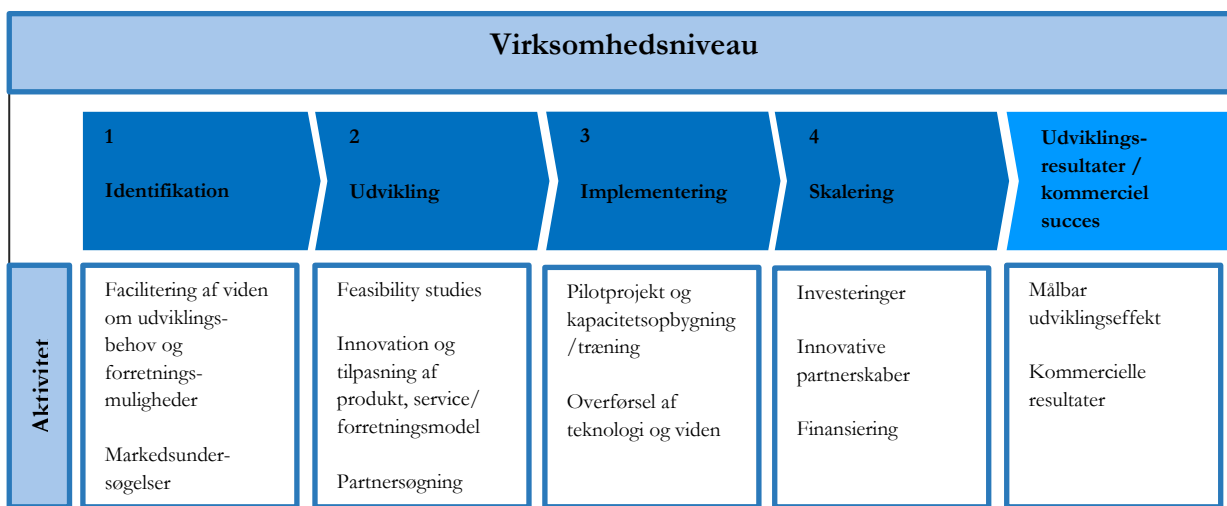
IDH arbejder med støtte fra Danida med at fremme bæredygtig produktion inden for en række globale værdikæder som kaffe, the, kakao, soya og palmeolie. Et eksempel er bomuld, hvor efterspørgslen efter økologisk og fairtrade certificeret bomuld er steget de senere år. Med støtte fra Danida arbejder IDH sammen med en række private aktører såsom IKEA, H&M, Adidas, Levi Strauss & Co., WWF samt Better Cotton Initiative for at fremme produktion og afsætning af bæredygtig bomuld. En række danske virksomheder deltager allerede i IDH's innovative programmer. Samarbejdet er åbent for alle virksomheder og civilsamfundsorganisationer.

3.2. Finansiell støtte til projektudvikling, virksomhedssamarbejder og CSR-indsatser

For at stimulere danske virksomheders og øvrige danske aktørers engagement i udviklingslande, vil Danida understøtte en række projekter finansielt, såfremt de har potentiale til at bidrage til den overordnede vision om bæredygtig vækst, jobskabelse og CSR i form af markante udviklingsresultater.

Paletten af Danidas erhvervsinstrumenter understøtter en række forskellige led i processen, jf. figur 3: fra identifikation af udviklingsbehov og forretningsidé til videreudvikling og implementering af kommerciel forretning, der vil kunne skaleres og give udviklingsresultater samt kommercielt afkast.

Figur 3: Fra idé til forretning

Udover facilitering af lokalt forankrede samarbejdsplatforme, kan erhvervsinstrumenterne støtte aktiviteter som besøgsrejser, undersøgelser af specifikke forretningsidéer, projektudvikling, projekimplementering og etablering af virksomhedssamarbejder.

UniCool skaber succesfuld forretning i Østafrika

Unicoool er leverandør af køleanlæg og tekniske løsninger. I 2006 etablerede UniCool med støtte fra Danida et joint venture med en tanzaniansk partner. I dag har partnerskabet, UniCool East Africa Ltd, udviklet sig til at være en anerkendt leverandør af tekniske løsninger og køleanlæg i Tanzania, der beskæftiger mere end 50 medarbejdere og har en samlet omsætning på mere end 40 mio. kr. Unicoool har brugt succesen i Tanzania som afsæt for ekspansion til andre lande i Østafrika. Den lokale tilstedeværelse har gjort det muligt for UniCool at vinde nye projekter i Sudan, Etiopien, Zambia og Rwanda for bl.a. FN.

En partnerskabsfacilitet vil kunne støtte etablering af kommercielle partnerskaber mellem danske og lokale virksomheder med henblik på overførsel af viden og teknologi, træning samt fremme af CSR.

Det vil være muligt at indgå i et klynge-samarbejde med andre virksomheder. Det kan være flere danske virksomheder, der sammen indgår et partnerskab med én eller flere lokale partnere, fordi deres kompetencer komplementerer hinanden. Herved kan større virksomheder også bidrage til at bane vejen for at få mindre virksomheders kompetencer i spil i udviklingslande. Det kan ligeledes være i form af bredere partnerskaber med øvrige aktører som eksempelvis civilsamfundsorganisationer.

Partnerskab med fokus på bæredygtig fødevarerhandel med Afrika

Supermarkedskoncernen Coop, udviklingsorganisationen Care og deres kenyanske partner, grøntsagsleverandøren Sunripe, arbejder med 50 pct. Danida-finansiering sammen om at forbedre produktivitet, kvalitet, arbejdsforhold og miljø i forbindelse med små kenyanske landbrugs grøntsags- og frugtproduktion. Det baner vejen for kenyanske småbønderes adgang til Coops hylder i Danmark samt til andre internationale markeder. Og det sikrer Coop bedre kvalitet og flere leverandører til at imødekomme efterspørgslen.

”Challenge funds” er en anden – internationalt stadig mere benyttet - metode som bringes i spil til at motivere iværksættere, virksomheder, forskere og organisationer til at ”konkurrere om støtte” ved at byde ind med innovative løsningsforslag, teknologi og viden til at adressere konkrete udviklingsudfordringer.

Danida udbyder i 2015 tre ”challenges” med henblik på at motivere erhvervsorganisationer, virksomheder, fagbevægelse m.fl. til at byde ind med innovative løsningsforslag på konkrete udviklingsudfordringer:

1. **Social dialog og forbedrede arbejdsmarkeder** søger løsninger til at skabe bedre rammebetingelser for det private erhvervsliv i udviklingslande ved at styrke dialogen mellem arbejdsmarkedets parter og herigennem forbedre arbejdsvilkår og arbejdstagerrettigheder.
2. **Forbedrede værdikæder og erhvervsuddannelse** har til formål at få danske kompetencer i spil til at adressere flaskehalse og udvikle værdikæder med fokus på forbedrede produktionsmetoder, bæredygtige arbejds- og miljøforhold samt erhvervsuddannelse inden for energi, vandforsyning og fødevarerproduktion.
3. **CSR-puljen** søger løsninger på at fremme danske organisationers arbejde med at forbedre arbejds- og levevilkår i udviklingslande og sikre folkelig viden, debat og dialog i Danmark om virksomhedernes og investorernes samfundsansvar.

Udvikling af international standard for kakao med støtte fra CSR-puljen 2013

Med støtte fra CSR-puljen 2013, leder Fonden Dansk Standard forhandlingerne omkring udvikling og vedtagelse af den første internationale kakaostandard. Det sker i Fondens rolle som sekretariat for kakaokomiteen i den europæiske standardiseringsorganisation CEN. Arbejdet foregår i tæt samarbejde med de kakaoproducerende lande, internationale kakaoproducenter og kakaorganisationer. Kakaostandarden forventes vedtaget i 2016 og vil påvirke arbejds- og levevilkårene for potentielt 8 mio. kakaofarmere og deres familier. Forventningen er desuden, at en international kakaostandard kan danne præcedens for udvikling af de første internationale standarder for te, kaffe og bomuld, som er andre vigtige landbrugsprodukter for mange udviklingslande.

3.3. Bistandsmidler skal katalysere øgede private investeringer i udviklingsformål

Partnerskaber med stort potentiale vil kunne skaleres ved hjælp af øvrige finansieringskilder, og Danida vil fortsat udvikle sit engagement i at katalysere investeringer fra virksomheder og finansielle investorer som pensionskasser og filantropiske fonde til at adressere udviklingsbehov.

En central aktør er IFU, Investeringsfonden for Udviklingslande, hvis primære formål er at skabe økonomisk og social udvikling i udviklingslande via privatsektorinvesteringer. Det indfries blandt andet ved, at investeringer i samarbejde med dansk erhvervsliv skaber produktion, arbejdspladser og ordentlige arbejds- og miljøforhold. IFU bidrager med egenkapital, lån og garantier til aktiviteter, som danske virksomheder medvirker og investerer i.

Investeringsfonden for udviklingslande - IFU

IFU har siden 1967 sammen med 500 danske virksomheder investeret ca. 10,7 mia. kr. i udviklingslande. Det har genereret samlede investeringer på 115 mia. kr. ved, at der mobiliseres midler fra internationale og danske investorer, herunder pensionskasser. Fonden har desuden gennem årene skabt omkring 350.000 arbejdspladser i udviklingslandene - 150.000 direkte jobs plus omkring 200.000 indirekte jobs.

Optimering af fiskeopdræt, øget produktivitet og forbedret miljø med fiskefoderfabrik i Egypten

Aller Aqua Group, der er en dansk baseret producent af fiskefoder til opdræt, har med støtte fra Danida og IFU bidraget til øget produktivitet og beskæftigelse i både Egypten og Danmark. Aller Aqua producerer foder, som er mere fordøjeligt for fiskene og mere miljøvenlig end traditionelt foder. På baggrund af erfaringer med at udvikle foder til danske dam- og havbrug, har Aller Aqua skabt en kommerciel levedygtig forretning i samarbejde med en lokal partner i Egypten.

I de senere år er der oprettet en række fonde, der administreres af IFU, og som mobiliserer private midler fra bl.a. pensionskasser til konkrete udviklingsformål. Klimainvesteringsfonden (KIF) skal fx mobilisere midler til at adressere klimaudfordringer i udviklingslande, udbrede anvendelsen af dansk teknologi på klimaområdet og fremme danske klimainvesteringer i udviklingslande.

Danske kompetencer i spil til etablering af Afrikas største vindpark

Vandkraft udgør hovedparten af Kenyas strømforsyning men er udfordret af lange tørkeperioder, hvor der ikke falder nok regn til at opretholde produktion af elektricitet. Når strømmen går, indsættes dieselgeneratorer, hvilket medfører høje omkostninger for virksomhederne og for miljøet. Som en del af løsningen var Klimainvesteringsfonden med til at støtte etableringen af Afrikas største vindpark, Lake Turkana, i Kenya i 2014. Vindparken skal bidrage med stabil og bæredygtig energi. Vindmølleparken vil stå for omkring 15 pct. af Kenyas energiforsyning, og 3000 arbejdspladser forventes etableret i Kenya i forbindelse med anlægsarbejdet. Vestas leverer 365 vindmøller til projektet.

En Landbrugsinvesteringsfond skal sikre flere midler til investeringer i landbrug og fødevarerforarbejdning og relaterede værdikæder i udviklingslande. Erfaringer viser, at fremme af bæredygtig landbrugsproduktion og afsætning i udviklingslande har større effekt på økonomisk udvikling og fattigdomsbekæmpelse end vækst i andre sektorer, og at varig fattigdomsbekæmpelse forudsætter øget produktivitet i mindre landbrug, som de fleste fattige ernærer sig ved.

Herudover skal IFU's SMV-facilitet understøtte flere danske SMV'ers investeringer i udviklingslande med henblik på at bidrage til bæredygtig vækst. Små og mellemstore virksomheder udgør en stor del af dansk erhvervsliv, men virksomhederne mangler ofte de nødvendige ressourcer til at foretage investeringer på vanskelige markeder.

Dansk erhvervslivs kompetencer bringes også i spil med Danida Business Finance, der giver støtte til større infrastrukturprojekter inden for bæredygtig energi, effektiv transport, rent drikkevand mv. Implementering af langsigtede og bæredygtige infrastrukturprojekter forbedrer ikke kun rammebetingelserne for privatsektordrevet vækst i landene, men kan også medvirke til at påvirke udviklingen inden for en sektor i mere bæredygtig retning. Støtte gives til projekter, der ikke ville kunne gennemføres på markedsvilkår ved at yde lån til offentlige myndigheder.

Etablering af vandrensningsanlæg i Bangladesh med inddragelse af dansk ekspertise:

Danida Business Finance har ydet lån til etablering af et bæredygtigt vandrensningsanlæg, som renses overfladevand fra floderne og forsyner 1 million mennesker med rent drikkevand, hvilket har en stor betydning for folkesundheden. Projektet anvender dansk teknologi og blev gennemført af firmaet MT Højgaard inden for kontraktsummen på 565 millioner kroner. Projektet blev afleveret i december 2012. Danida Business Finance har modtaget en anmodning om yderligere finansiering, som skal bidrage til produktion af rent drikkevand til yderligere 2 millioner mennesker.

Danida vil fortsat udvikle instrumenter, som kan mobilisere privat finansiering til at skalere bæredygtige projekter ved at bistå med risikoafdækning gennem medinvestering, forskellige former for garantistillelse og rådgivning.

4. Resultater, samtænkning og administration i samarbejde med kompetente partnere

Indsatser, der støttes via erhvervsinstrumenterne, skal understøtte bæredygtig vækst og bidrage til markante udviklingsresultater i udviklingslande i tæt samspil med øvrige indsatser fokuseret på at fremme bæredygtig, markedssektordrevet vækst.

Indsatserne vil blive vurderet på deres bidrag til at fremme FN's globale bæredygtighedsmål, jobskabelse, miljø- og arbejdsforhold, ligestilling, produktivitet og konkurrencedygtighed via overførsel af teknologi og viden. Udviklingsresultaterne vil være af forskellig karakter afhængig af, hvilken type indsats, der støttes.

For Danidas erhvervsplatform samlet set vil dansk erhvervslivs øgede engagement i at adressere udviklingsbehov være en vigtig succesparameter. Den øgede involvering af dansk erhvervsliv kan bl.a. måles ved den samlede størrelse og værdi af private investeringer, som Danida indsatserne har medvirket til at mobilisere. En kombination af klare og enkle godkendelseskriterier, monitorering og reviews vil være nødvendig for løbende at kunne dokumentere, hvilke resultater, de forskellige indsatser under Danidas erhvervsplatform bidrager til.

Forbedringer i produktivitet og jobskabelse

Der kan være en indbygget modsætning imellem produktivetsforbedringer og jobskabelse. På kort sigt vil produktivetsforbedringer ofte indebære, at en virksomhed kan nøjes med færre ansatte til at producere samme volumen, ligesom mindre produktive konkurrenter må skære ned. Men forbedringer i produktivitet er grundlaget for højere indkomst og velfærd på sigt. Når indsatsernes bidrag til jobskabelse skal vurderes, vil potentialet for jobskabelse på længere sigt og kvaliteten af jobs blive medregnet.

For at opnå størst mulig effekt af de indsatser, der støttes under Danidas erhvervsplatform, indtænkes forskellige ”håndtag” til at sikre synergi og samspil med øvrige relevante initiativer² - både i det pågældende udviklingsland og globalt. Et relevant ”håndtag” til samtænkning er landepolitikpapirerne, som skitserer målsætninger og strategiske fokusområder for Danmarks samlede indsats i et givent land.

Udenrigsministeriet vil sætte de overordnede rammer for indsatser under Danidas erhvervsplatform, varetage de opgaver, vi har strategiske og komparative fordele i at løse og samarbejde med kompetente parter om at løfte en række opgaver knyttet til indsatserne.

Det indebærer, at Udenrigsministeriets vil indtage en mere aktiv rolle i politikudvikling og resultatstyring og styrke ambassadernes rolle som facilitatorer for brede partnerskaber og samtænkning, mens vi fortsat vil styrke samarbejdet med bl.a. IFU og øvrige partnere med stor forretningsforståelse og erfaring fra udviklingslande om at gennemføre en række faciliteter under Danidas erhvervsplatform. Hensigten er at bidrage til bedst mulige resultater og effektivitet i implementering af indsatserne.

5. Landeafgrænsning

Danidas erhvervsinstrumenter vil være til rådighed i de danske prioritetslande samt i en kreds af andre udvalgte udviklingslande. Fokus vil primært være på udviklingslande og sektorer, hvor dansk erhvervsliv har kompetencer at byde ind med, og hvor der er udsigt til etablering af kommercielt bæredygtige partnerskaber på mellemlang sigt. Danidas erhvervsplatform vil således adressere udviklingsbehov i en kreds af lande, der ikke alene omfatter de fattigste lande, men også bl.a. lavere mellemindkomstlande, der fortsat står overfor store udviklings- og bæredygtighedsudfordringer - og hvor den private sektor, fagbevægelse og civilsamfund har et stort potentiale for at bidrage til at adressere netop de udfordringer.

En række af IFU-faciliteterne og visse andre faciliteter så som de etablerede ”challenge funds” for social dialog, værdikæder og CSR vil således være tilgængelige i en bredere kreds af udviklingslande inden for

² Et relevant initiativ er myndighedssamarbejdet, hvor Danmark deler sine erfaringer med at opbygge rammebetingelser for en samfundsudvikling, der har fokus på ansvarlig og grøn vækst, beskæftigelse og social velfærd. Samarbejdet vil gavne samfundsudviklingen i udvalgte lande samtidig med, at Danmarks internationale position og erhvervsliv styrkes, og der banes vej for eksport af danske varer og viden, værdier og indflydelse.

rammerne af, hvilke lande der ifølge OECD's udviklingsorganisation DAC er klassificeret til at modtage udviklingsbistand³.

6. Danidas erhvervsplatform i stadig udvikling – nye samarbejdsformer og risikovillighed

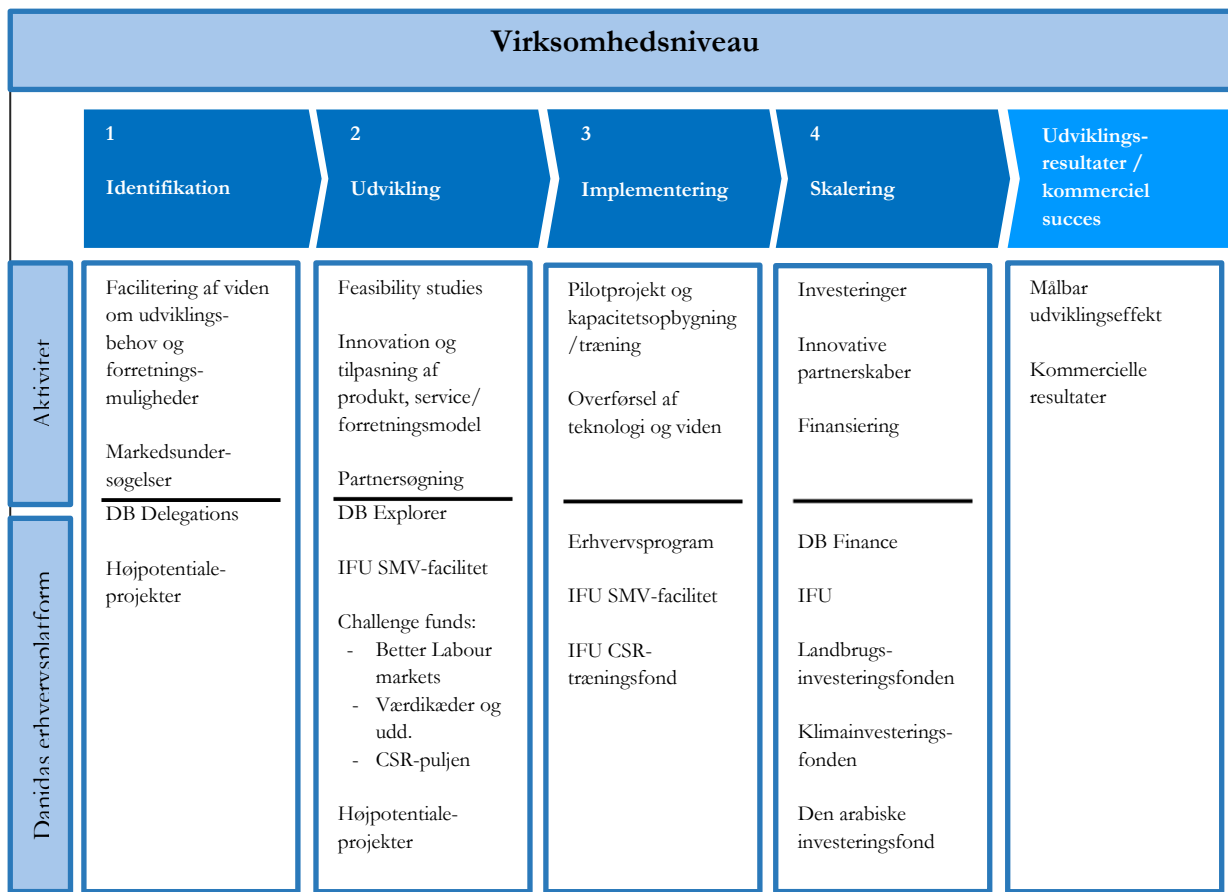
Engagement i og støtte til udvikling af forretningsideer med potentielt store udviklingsresultater indebærer nødvendigvis villighed til at tage risici for at kunne afprøve nye tilgange og samarbejdsformer, der er tilpasset en verden i konstant forandring. En række erhvervsinstrumenter vil være faste gengangere over en årrække for at sikre forudsigelighed, men Danidas erhvervsplatform vil være dynamisk på den måde, at der løbende afprøves nye tilgange, instrumenter og samarbejdsformer, som fortsættes og/eller tilpasses, såfremt de bidrager med relevante udviklingseffekter – eller stoppes, hvis ikke de fører til de ønskede resultater. Paletten af erhvervsinstrumenter fremgår af platformens værktøjskasse i bilag 1, der opdateres løbende.

³ <http://www.oecd.org/dac/stats/documentupload/DAC%20List%20of%20ODA%20Recipients%202014%20final.pdf>

Bilag 1: Værktøjskasse 2015

Den samlede værktøjskasse under Danidas erhvervsplatform adresserer forskellige behov i processen fra: identifikation af udviklingsbehov og forretningsidé til udviklingsresultater og kommerciel forretning og kan illustreres under fire overordnede faser:

Figur 5: Danidas erhvervsplatform adresserer forskellige behov i processen fra idé til forretning

Nedenfor uddybes hvilke erhvervsinstrumenter, der er til rådighed i indeværende år under de forskellige faser fra identifikation af udviklingsbehov og forretningsidé til forretning:

I. Identifikation af udviklingsbehov og forretningsidé

Danida Business Delegations: Støtter delegationsbesøg for danske virksomheder og potentielle samarbejdspartnere med henblik på at identificere forretningsidéer, som kan bidrage til bæredygtig vækst og jobskabelse i udviklingslande. Ordningen er en fælles erhvervsfremstødsordning mellem Eksportrådet og Danida.

- **Støttebeløb:** Der kan ydes støtte på op til 75 % af udgifterne, herunder fx til deltagernes rejse- og hoteludgifter, som modsvares af en virksomhedsbetaling på minimum 25 %. Tilskud tildeles i overensstemmelse med EU's de minimis regler.
- **Samlet bevilling:** 20 mio. kr.
- **Målgruppe:** Danske virksomheder og udenlandske samarbejdspartnere
- **Ansøgningsfrist:** Tre ansøgningsrunder: 15. januar, 1. maj og 15. september 201
- **Lande:** Tilgængelig i lande med BNI per indbygger under USD 3,300
- **Administrator:** Eksportrådet, Udenrigsministeriet

II. Forretningsudvikling og rammevilkår

Danida Business Explorer: Støtter danske virksomheders indledende afdækning af forretningsmuligheder, der fremmer udviklingsbehov.

- *Støttebeløb:* Max 500.000 kr. eller højst 50 % af de samlede faktiske omkostninger. Tilskud tildeles i overensstemmelse med EU's de minimis regler.
- *Samlet bevilling:* 5 mio. kr.
- *Målgruppe:* Danske virksomheder
- *Ansøgningsfrist:* To ansøgningsrunder: 27. februar og 29. maj 2015
- *Lande:* Explorer er tilgængelig i lande med en BNI per indbygger under USD 3.300 med dansk repræsentation
- *Administrator:* Ambassader og Danida, Udenrigsministeriet

Challenge funds: Danida udbyder i 2015 tre ”challenges”:

1. Social dialog og forbedrede arbejdsmarkeder støtter løsninger til at styrke dialogen mellem arbejdsmarkedets parter i udviklingslande og herigennem bidrage til at forbedre produktivitet og arbejdsvilkår.

- *Støttebeløb:* Projekter i udgangspunktet mellem 5-10 mio. kr.
- *Samlet pulje:* 20 mio. kr.
- *Målgruppe:* Arbejdsmarkedets parter i Danmark kan ansøge om midler til at gennemføre projekter i partnerskab med lokale aktører, der ønsker at trække på danske erfaringer og ekspertise.
- *Ansøgningsfrist:* Den 8. maj 2015
- *Lande:* OECD/DAC-lande
- *Administrator:* Ambassader og Danida, Udenrigsministeriet

2. Værdikædeindsatser og erhvervsuddannelse: Støtter bæredygtige værdikæder med henblik på at fremme produktivitet, erhvervsuddannelse og bæredygtige arbejds- og miljøforhold inden for energi, vandforsyning, tekstil og fødevarerproduktion.

- *Støttebeløb:* Maks 10 mio. kr. per projekt
- *Samlet pulje:* 55 mio. kr.
- *Målgruppe:* Danske branche-, fag- og interesseorganisationer, erhvervsskoler, væksthuse og civilsamfundsorganisationer
- *Ansøgningsfrist:* 1. august 2015
- *Lande:* OECD/DAC-lande
- *Administrator:* Ambassader og Danida, Udenrigsministeriet

3. CSR-Puljen 2015: Støtter indsatser rettet mod at forbedre arbejds- og levevilkår i udviklingslande og indsatser rettet mod at skabe folkelig viden, debat og dialog om CSR i Danmark.

- *Støttebeløb:* Maks 5. mio. kr. per projekt
- *Samlet pulje:* 25 mio. kr.
- *Målgruppe:* Danske organisationer, der arbejder med virksomheders samfundsansvar
- *Ansøgningsfrist:* Den 24. april 2015
- *Lande:* OECD/DAC-lande
- *Administrator:* Ambassader og Danida; Udenrigsministeriet

Høipotentialeprojekter: Er et 2-årigt pilotprogram med henblik på at identificere og fremme danske løsninger i store internationale projekter. Dette skal hjælpe danske virksomheder til at få ordrer på store projekter inden for sektorer, hvor danske virksomheder har særlig erfaring og ekspertise. For så vidt angår projekter i udviklingslande vil der være fokus på bidrag til landenes økonomiske udvikling med bæredygtighed og ansvarlighed som centrale dele af projekterne. Det er et krav, at projekterne har en forventet eksportværdi på mindst 100 mio. kr.

- *Støttebeløb:* 50 % af omkostningerne i forbindelse med at danske virksomheder byder på et projekt i udlandet. HVO-midlerne dækker bl.a. udgifter til eksterne konsulenter, feasibility studier, delegationsbesøg. Intet minimumsbeløb maks. jf. EU's de minimis regler. Der ydes ikke støtte til virksomhedens egne timer.
- *Samlet bevilling:* 11 mio. kr. årligt (heraf 7 mio. kr. fra Danida)
- *Målgruppe:* Danske virksomheder
- *Ansøgningsfrist:* Løbende.
- *Lande:* OECD/DAC
- *Administrator:* Ambassader, Eksportrådet og Danida, Udenrigsministeriet.

III. Implementering

Nyt Erhvervsprogram: Afløseren for Danida Business Partnerships er under udvikling. Det nye erhvervsprogram består af to faciliteter: en partnerskabsfacilitet og en projektudviklingsfacilitet:

IFU SMV Faciliteten: Fremme af små- og mellemstore virksomheders investeringer i udviklingslande.

- *Støttebeløb:* Støtten, som er på maksimalt 1,5 mio. kr. pr. projekt, supplerer virksomheders egne investeringer i kommercielt bæredygtige projekter og kan dække op til 50 % af de faktiske omkostninger og 25 % af den samlede investering. Tilskud tildeles i overensstemmelse med EU's de minimis regler.
- *Samlet bevilling:* 60 mio. kr. over en treårig periode fra 2015 – 2017.
- *Målgruppe:* Små- og mellemstore virksomheder[1], som investerer sammen med IFU
- *Ansøgningsfrist:* Løbende.
- *Lande:* OECD/DAC-lande, hvor IFU kan investere med en BNI per indbygger på under USD 6,373.
- *Administrator:* IFU

IFU CSR Træningsfond: Giver støtte til IFU-virksomheders arbejde med at fremme CSR – forbedrede arbejds- og miljøforhold og antikorrupition i udviklingslande.

- *Støttebeløb:* Der kan max. ydes 500.000 DKK. til at dække 60 % af omkostningerne, hvoraf de sidste 40 % skal dækkes af virksomheden. Tilskud ydes i overensstemmelse med EU's de minimis regler.
- *Samlet pulje:* 3 mio. kr.
- *Målgruppe:* Danske virksomheder, som allerede er engageret med IFU.
- *Ansøgningsfrist:* Løbende.
- *Lande:* OECD/DAC-lande, hvor IFU kan investere, med en BNI per indbygger på under USD 6,373.
- *Administrator:* IFU

IV. Skalering

Danida Business Finance: Yder subsidierede lån til primært offentlige myndigheder i udviklingslande til finansiering af bæredygtige infrastrukturprojekter inden for sektorer som transport, vand og sanitet samt energi samt mindre industriprojekter.

- *Støttebeløb:* Min. 1 mio. EUR. Der ydes et subsidieret lån til den lokale køber for den finansierede kontrakt (subsidie 35 %, 50 % for least developed countries)
- *Årlig ramme:* 220 mio. kr.
- *Målgruppe:* Lokale købere i udviklingslandet, hvor udstyrsleverancen er bundet til danske virksomheder.
- *Ansøgningsfrist:* Løbende
- *Lande:* Tilgængelig i lande med en BNI per indbygger på under USD 3.300 hvor der er dansk repræsentation.
- *Administrator:* Danida, Udenrigsministeriet

[1] EU's definition for SMV'er findes her: http://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/sme-definition/index_en.htm

IFU – Investeringsfonden for Udviklingslande: Yder rådgivning og risikovillig kapital til danske virksomheder, der ønsker at etablere sig i udviklingslande, og som herved bidrager til produktion, arbejdspladser og ordentlige arbejds- og miljøforhold via krav om samfundsmæssigt ansvar.

- *Investeringsfond:* Finansiering af kommercielle projekter, hvor IFU bidrager med egenkapital, lån og garantier til aktiviteter, som danske virksomheder medvirker i
- *Målgruppe:* Danske virksomheder.
- *Lande:* OECD/DAC-lande, hvor IFU kan investere, med en BNI per indbygger på under USD 6,373.
- *Administrator:* IFU

Landbrugsinvesteringsfonden: Investeringer inden for landbrugsproduktion, forarbejdning af fødevarer og beslægtede industrier. (Afventer lancering).

- *Investeringsfond:* Investeringer på kommercielt grundlag
- *Samlet pulje:* Samlet offentlig-privat investeringsfond på 800 – 900 mio. kr., (heraf 89 mio. kr. fra udviklingsbistanden)
- *Målgruppe:* Danske virksomheder og partnerskaber, hvor der vurderes at være en dansk økonomisk interesse.
- *Ansøgningsfrist:* Løbende
- *Lande:* OECD/DAC-lande
- *Administrator:* IFU

Klimainvesteringsfonden: Finansiering af bæredygtige klimaprojekter i udviklingslande, som fremmer afsætning og overførsel af dansk viden og klimateknologi.

- *Investeringsfond:* Investeringer på kommercielt grundlag
- *Samlet pulje:* Samlet investeringsfond på 1,3 mia. DKK. (heraf 275 mio. kr. fra udviklingsbistanden)
- *Målgruppe:* Danske virksomheder og partnerskaber, hvor der vurderes at være en dansk økonomisk interesse.
- *Ansøgningsfrist:* Løbende
- *Lande:* OECD/DAC-lande
- *Administrator:* IFU

Den Arabiske Investeringsfond: Bidrager med rådgivning og risikovillig kapital til danske virksomheder, der ønsker at investere i lande i Nordafrika og Mellemøsten.

- *Investeringsfond:* Finansiering af kommercielt bæredygtige projekter
- *Samlet pulje:* 150 mio. kr.
- *Målgruppe:* Danske virksomheder
- *Ansøgningsfrist:* Løbende
- *Lande:* Egypten, Tunesien, Libyen, Marokko, Algeriet, Jordan og Irak
- *Administrator:* IFU

Investeringsfaciliteten for Ukraine: Bidrager med rådgivning og risikovillig kapital til særligt danske SMV'er, der ønsker at investere i Ukraine. (Afventer lancering).

- *Støttebeløb:* Rådgivning og risikovillig kapital. Fondens investeringsandel kan udgøre 30 %, men i mindre projekter op til 49 %.
- *Samlet pulje:* 30 mio. kr.
- *Målgruppe:* Danske virksomheder
- *Ansøgningsfrist:* Løbende
- *Lande:* Ukraine
- *Administrator:* IFU

Yderligere information om de erhvervsinstrumenter, der er til rådighed i 2015, kan findes på platformens [hjemmeside](#)⁴.

⁴ <http://um.dk/da/danida/samarb/danida-business/>